ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 18ης Μαρτίου 1997 *

Στην υπόθεση C-282/95 P,

Guérin automobiles, εταιρία γαλλικού δικαίου, με έδρα την Alençon (Γαλλία), εκπροσωπούμενη από τον Jean-Claude Fourgoux, δικηγόρο Παρισιού, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο Pierrot Schiltz, 4, rue Béatrix de Bourbon,

αναιρεσείουσα,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως κατά της αποφάσεως που εξέδωσε στις 27 Ιουνίου 1995 το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στην υπόθεση T-186/94, Guérin automobiles κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. II-1753), με την οποία ζητείται η αναίρεση της αποφάσεως αυτής,

όπου ο έτερος διάδικος είναι η

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους Giuliano Marenco, νομικό σύμβουλο, και Francisco Enrique González-Díaz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους G. C. Rodríguez Iglesias, Πρόεδρο, G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida και J. L. Murray, προέδρους τμήματος, K. N. Κακούρη, P. J. G. Kapteyn, C. Gulmann, D. A. O. Edward, J.-P. Puissochet, G. Hirsch, P. Jann, H. Ragnemalm και M. Wathelet (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. Tesauro
γραμματέας: R. Grass

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

έχοντας υπόψη την έκθεση του εισηγητή δικαστή,

αφού άκουσε τις αγορεύσεις των διαδίκων κατά τη συνεδρίαση της 14ης Μαΐου 1996,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 26ης Νοεμβρίου 1996,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 24 Αυγούστου 1995, η γαλλική εταιρία Guérin automobiles (στο εξής: αναιρεσείουσα) ζήτησε την αναίρεση της αποφάσεως του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 27ης Ιουνίου 1995 στην υπόθεση T-186/94, Guérin automobiles κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. II-1753), κατά το μέτρο που το Πρωτοδικείο αποφάσισε την κατάργηση της δίκης σε σχέση με την προσφυγή κατά παραλείψεως της αναιρεσείουσας και την απόρριψη ως απαράδεκτης της προσφυγής ακυρώσεως των εγγράφων της Επιτροπής της 21ης Ιανουαρίου 1993 και της 4ης Φεβρουαρίου 1994.

Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου

2 Όπως προκύπτει από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, με έγγραφο της 3ης Αυγούστου 1992, η αναιρεσείουσα υπέβαλε προς την Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25), καταγγελία, ζητώντας να διαπιστωθούν παραβάσεις του άρθρου 85 της Συνθήκης εκ μέρους της εταιρίας Volvo France (στο εξής: Volvo France). Η αναιρεσείουσα προσήψε στη Volvo France την καταχρηστική καταγγελία της μεταξύ τους συμβάσεως αντιπροσωπείας (σκέψη 2).

Με έγγραφο της 29ης Οκτωβρίου 1992, η Επιτροπή διευκρίνισε στην αναιρεσείουσα ότι, ενόψει της καταστάσεως του φακέλου κατά την εποχή εκείνη, η υπόθεση δεν παρουσίαζε κοινοτικό ενδιαφέρον που να δικαιολογεί την εξέτασή της από την Επιτροπή. Κατόπιν αυτού, κάλεσε την αναιρεσείουσα να υποβάλει τις παρατηρήσεις της εντός προθεσμίας τεσσάρων εβδομάδων, μετά την παρέλευση της οποίας ο φάκελος επρόκειτο να τεθεί στο αρχείο χωρίς να δοθεί συνέχεια (σκέψη 3).

Με έγγραφο της 11ης Δεκεμβρίου 1992, η αναιρεσείουσα υπέβαλε παρατηρήσεις επί του εγγράφου της Επιτροπής της 29ης Οκτωβρίου 1992 (σκέψη 4).

Σε έγγραφο της 21ης Ιανουαρίου 1993 που απηύθυνε προς την αναιρεσείουσα, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η καταγγελία στηριζόταν εν τέλει στην άρνηση πωλήσεων που της είχε αντιταχθεί, άρνηση απορρέουσα από δέσμη συμβάσεων αποκλειστικής και επιλεκτικής διανομής, οι οποίες, κατά την αναιρεσείουσα, υπερέβαιναν τα όρια της παρεκκλίσεως που προβλέπει ο κανονισμός (ΕΟΚ) 123/85 της Επιτροπής, της 12ης Δεκεμβρίου 1984, σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΟΚ σε ορισμένες κατηγορίες συμφωνιών διανομής και εξυπηρετήσεως των πελατών πριν και μετά την πώληση αυτοκινήτων οχημάτων (ΕΕ 1985, L 15, σ. 16). Υπογράμμισε επίσης ότι το ίδιο πρόβλημα αποτελούσε αντικείμενο μελέτης και επ' ευκαιρία άλλης υποθέσεως. Της υποσχέθηκε δε να της κοινοποιήσει το αποτέλεσμα της εξετάσεώς της (σκέψη 5).

Μετά την παρέλευση έτους, ήτοι στις 6 Ιανουαρίου 1994, η αναιρεσείουσα κάλεσε την Επιτροπή να της γνωστοποιήσει τα πορίσματά της επί του φακέλου στον οποίο αναφερόταν το έγγραφο της 21ης Ιανουαρίου 1993. Επειδή το έγγραφο αυτό έμεινε αναπάντητο, η αναιρεσείουσα απηύθυνε στις 24 Ιανουαρίου 1994 προς την Επιτροπή έγγραφο οχλήσεως δυνάμει του άρθρου 175 της Συνθήκης (σκέψη 6).

Με έγγραφο της 4ης Φεβρουαρίου 1994, η Επιτροπή βεβαίωσε την αναιρεσείουσα ότι η εξέταση της άλλης υποθέσεως η οποία θα αποτελούσε, ενδεχομένως, προηγούμενο για ορισμένες περιπτώσεις όπως η δική της δεν είχε ακόμη ολοκληρωθεί. Επανέλαβε ότι πρόθεσή της ήταν να την τηρήσει ενήμερη αμέσως μετά την ολοκλήρωση μιας σημαντικής φάσεως στην εξέλιξη του φακέλου (σκέψη 7).

8 Στις 5 Μαΐου 1994, η αναιρεσείουσα άσκησε ενώπιον του Πρωτοδικείου προσφυγή με κύριο αίτημα να αναγνωριστεί η παράλειψη της Επιτροπής και επικουρικό την ακύρωση των εγγράφων της 21ης Ιανουαρίου 1993 και 4ης Φεβρουαρίου 1994, εφόσον κρινόταν ότι εμπεριείχαν την απόφαση να μην εξεταστεί η καταγγελία της αναιρεσείουσας (σκέψεις 10 και 13).

9 Στις 13 Ιουνίου 1994, η Επιτροπή απέστειλε στην αναιρεσείουσα γνωστοποίηση βάσει του άρθρου 6 του κανονισμού 99/63/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 25ης Ιουλίου 1963, περί των ακροάσεων που προβλέπονται στο άρθρο 19, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 37) (σκέψη 8). Σύμφωνα με την εν λόγω διάταξη:

«Όταν η Επιτροπή, έχοντας λάβει αίτηση σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 17, κρίνει ότι τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή της δεν δικαιολογούν την αποδοχή της αιτήσεως, πληροφορεί σχετικά τους προσφεύγοντες [αιτούντες] και τους καθορίζει προθεσμία για να υποβάλουν γραπτώς τις ενδεχόμενες παρατηρήσεις τους.»

10 Το έγγραφο αυτό ήταν διατυπωμένο ως εξής:

«*Αντικείμενο:* Υπόθεση IV/34-423 — Volvo France κατά Guérin

Σχετ.: Το έγγραφό σας της 24.01.94 (έγγραφο οχλήσεως)

Έγγραφο δυνάμει του άρθρου 6 του κανονισμού (ΕΟΚ) 99/63

Κύριε,

(...)

Η καταγγελία σας θίγει, από απόψεως κανόνων του ανταγωνισμού, το ζήτημα του συμβατού με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 123/85 μιας συμβάσεως που αφορά την αποκλειστική και επιλεκτική διανομή αυτοκινήτων, όπως εφαρμόζεται από τη Volvo France. Επ' αυτού, υπενθυμίζοντάς σας εξάλλου το έγγραφό μου της 21ης Ιανουαρίου 1993, στο οποίο επίσης αναφέρεστε, σας βεβαιώνω ότι μια συγκεκριμένη περίπτωση εξετάζεται επί του παρόντος από τις υπηρεσίες της Επιτροπής, περίπτωση η οποία θέτει το ζήτημα του συμβατού με τον κανονισμό μιας τυποποιημένης συμβάσεως διανομής αυτοκινήτων άλλου κατασκευαστή.

Στην άλλη αυτή υπόθεση τίθεται υπό αμφισβήτηση το συμβατό πολλών από τις ρήτρες ή πρακτικές στις οποίες αναφέρεσθε με την καταγγελία σας. Όπως γνωρίζετε, η Επιτροπή υπόκειται σε ορισμένες δεσμεύσεις κατά την επιλογή των προτεραιοτήτων της, λόγω των περιορισμένων μέσων που διαθέτει. Επομένως, όταν της έχουν υποβληθεί πολλές παρόμοιες υποθέσεις, το συμφέρον της Κοινότητας υπαγορεύει την επιλογή των αντιπροσωπευτικότερων περιπτώσεων. Για τον λόγο αυτό, σας βεβαιώνω, αναφερόμενος στο άρθρο 6 του κανονισμού (ΕΟΚ) 99/63, ότι υπό τις συνθήκες αυτές η καταγγελία σας δεν μπορεί να τύχει χωριστής εξετάσεως προς το παρόν.

Εξάλλου, ο κανονισμός 123/85 εφαρμόζεται απευθείας από τα εθνικά δικαστήρια· συνεπώς, η πελάτιδά σας μπορεί να υποβάλει τη διαφορά καθώς και το ερώτημα της δυνατότητας εφαρμογής του κανονισμού στην εν λόγω σύμβαση απευθείας ενώπιον των δικαστηρίων αυτών.

Έχετε κάθε δικαίωμα να διατυπώσετε παρατηρήσεις επί του παρόντος εγγράφου. Στην περίπτωση αυτή, οι παρατηρήσεις σας πρέπει να περιέλθουν στην υπηρεσία μας εντός δύο μηνών» (σκέψη 8).

Στις 20 Ιουνίου 1994, η αναιρεσείουσα υπέβαλε στην Επιτροπή παρατηρήσεις επί του εγγράφου της 13ης Ιουνίου 1994 (σκέψη 9).

Η απόφαση του Πρωτοδικείου

12 Ενώπιον του Πρωτοδικείου, η αναιρεσείουσα ισχυρίστηκε ότι το έγγραφο της Επιτροπής της 13ης Ιουνίου 1994 δεν μπορούσε να αποτελέσει λήψη θέσεως τερματίζουσα την παράλειψη του θεσμικού οργάνου για τρεις λόγους. Πρώτον, γνωστοποίηση δυνάμει του άρθρου 6 του κανονισμού 99/63 δεν αποτελεί λήψη θέσεως κατά την έννοια του άρθρου 175, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης. Ακολούθως, το έγγραφο δεν αποτελεί απόρριψη της καταγγελίας. Αφενός, δεν περιείχε καμιά ρητή δήλωση συναφώς. Αφετέρου, διευκρινίζοντας ότι η καταγγελία δεν μπορούσε τότε να τύχει χωριστής εξετάσεως, η Επιτροπή θέλησε να περιορίσει χρονικώς τα αποτελέσματα του από 13 Ιουνίου 1994 εγγράφου της, οπότε του προσέδωσε προσωρινό χαρακτήρα (σκέψη 18). Τέλος, στηριζόμενη σε υφολογικής φύσεως ρήτρα, το έγγραφο ήταν ανεπαρκώς αιτιολογημένο (σκέψη 19).

13 Με τον δεύτερο λόγο, η αναιρεσείουσα υποστήριξε ότι η αοριστία των απαντήσεων της Επιτροπής ενέπιπτε σε μια ηθελημένη στρατηγική αποβλέπουσα στο να της στερήσει τη δυνατότητα δικαστικής προστασίας. Το θεσμικό όργανο απέβλεπε στο να αποφύγει το ενδεχόμενο ασκήσεως προσφυγής ακυρώσεως, χαρακτηρίζοντας τα έγγραφα της 21ης Ιανουαρίου 1993 και της 4ης Φεβρουαρίου 1994 ως απλές «απαντήσεις εν αναμονή εξελίξεων», και το ενδεχόμενο προσφυγής κατά παραλείψεως, δηλώνοντας ότι το έγγραφο της 13ης Ιουνίου 1994 αποτελούσε στην πραγματικότητα λήψη θέσεως (σκέψη 21).

14 Αφού υπογράμμισε, στη σκέψη 22, ότι, κατά τον τον χρόνο ασκήσεως της προσφυγής, το αίτημα κατά της παραλείψεως ήταν παραδεκτό και, στη σκέψη 25, ότι, κατά τον χρόνο εκδικάσεως της υποθέσεως, δεν προέκυπτε από τον φάκελο ότι η Επιτροπή έχει λάβει απόφαση, κατά την έννοια του άρθρου 189 της Συνθήκης, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε, στη σκέψη 30, ότι η Επιτροπή προέβη, μολοντούτο, κατά το μεσοδιάστημα σε γνωστοποίηση δυνάμει του άρθρου 6 του κανονισμού 99/63. Συναφώς, το Πρωτοδικείο υπογράμμισε, στη σκέψη 28, ότι, με το έγγραφο της 13ης Ιουνίου 1994, η Επιτροπή γνωστοποίησε στην αναιρεσείουσα τους λόγους για τους οποίους δεν είχε την πρόθεση να προβεί σε χωριστή εξέταση της καταγγελίας της, της έταξε προθεσμία δύο μηνών για να υποβάλει εγγράφως τις παρατηρήσεις της, ενώ αναφέρθηκε επανειλημμένα στο άρθρο 6 του κανονισμού 99/63. Από τα στοιχεία αυτά το Πρωτοδικείο συνήγαγε, στη σκέψη 29, ότι η Επιτροπή εκτιμούσε ότι τα στοιχεία που είχε συλλέξει τότε δεν δικαιολογούσαν το να δοθεί ευνοϊκή συνέχεια στην καταγγελία της αναιρεσείουσας.

5 Υπενθυμίζοντας στις σκέψεις 26 και 32 ότι μια τέτοια γνωστοποίηση, μολονότι δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως (απόφαση του Πρωτοδικείου της 18ης Μαΐου 1994 στην υπόθεση T-37/92, BEUC και NCC κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-285, σκέψη 30), συνιστά πάντως λήψη θέσεως κατά την έννοια του άρθρου 175 της Συνθήκης (απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 1979 στην υπόθεση 125/78, GEMA κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1979/II, σ. 537, σκέψη 21), το Πρωτοδικείο έκρινε, στη σκέψη 35, ότι δεν συνέτρεχε πλέον λόγος αποφάνσεως επί της προσφυγής κατά παραλείψεως.

6 Το Πρωτοδικείο απέρριψε επίσης, με τη σκέψη 34, το επιχείρημα της αναιρεσείουσας ότι παρόμοια ερμηνεία του εγγράφου της 13ης Ιουνίου 1994 θα παρείχε στην Επιτροπή τη δυνατότητα να εκφεύγει κάθε δικαστικού ελέγχου. Υπογράμμισε συναφώς ότι, έχοντας υποβάλει εντός της προθεσμίας που της είχε ταχθεί με το έγγραφο της 13ης Ιουνίου 1994 παρατηρήσεις σε απάντηση της γνωστοποιήσεως, η αναιρεσείουσα δικαιούνταν να λάβει από την Επιτροπή οριστική απόφαση επί της καταγγελίας της, απόφαση η οποία μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως.

7 Το Πρωτοδικείο έκρινε απαράδεκτα με τη σκέψη 42 τα αιτήματα περί ακυρώσεως των εγγράφων της 21ης Ιανουαρίου 1993 και 4ης Φεβρουαρίου 1994. Το Πρωτοδικείο υπογράμμισε στη σκέψη 40 ότι, επειδή επρόκειτο για απλές επιστολές εν αναμονή εξελίξεων, τα έγγραφα αυτά δεν παρήγαγαν δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα, ικανά να επηρεάσουν τα συμφέροντα της αναιρεσείουσας.

8 Τέλος, το Πρωτοδικείο, εκτιμώντας με τη σκέψη 45 ότι η άσκηση των προσφυγών κατά παραλείψεως και ακυρώσεως οφειλόταν στη συμπεριφορά της Επιτροπής, καταδίκασε, στη σκέψη 46, την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα. Υπογραμμίζεται συναφώς ότι η Επιτροπή δεν έδωσε συνέχεια, εντός της προβλεπομένης στο άρθρο 175 της Συνθήκης προθεσμίας, στο έγγραφο οχλήσεως που της είχε απευθύνει η αναιρεσείουσα στις 24 Ιανουαρίου 1994, μολονότι είχε ενημερωθεί προσηκόντως επί της ουσίας της καταγγελίας από τον Δεκέμβριο του 1992. Η Επιτροπή γνωστοποίησε τη δυνάμει του άρθρου 6 του κανονισμού 99/63 θέση της μόνο μετά την άσκηση της προσφυγής κατά παραλείψεως.

Η αίτηση αναιρέσεως

19 Προς στήριξη της αιτήσεώς της αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα επικαλείται, κατ' ουσίαν, πέντε λόγους αρυομένους:

— εκ του ότι το Πρωτοδικείο δεν έλαβε υπόψη του την επακολουθήσασα του εγγράφου της 13ης Ιουνίου 1994 της Επιτροπής αλληλογραφία·

— εκ της εσφαλμένης εκτιμήσεως της νομικής φύσεως του εγγράφου της 13ης Ιουνίου 1994·

— εκ του ότι το Πρωτοδικείο έλαβε κατά μη προσήκοντα τρόπο υπόψη του πληροφοριακά στοιχεία τα οποία υποτίθεται ότι είχε συλλέξει η Επιτροπή, αλλ' ουδέν ίχνος των οποίων μπορούσε να ανευρεθεί στον φάκελο·

— εκ του ότι το Πρωτοδικείο δεν επέβαλε κυρώσεις για την παραβίαση της αρχής της κατ' αντιπαράθεση ακροάσεως εκ μέρους της Επιτροπής, και

— εκ της παραβιάσεως εκ μέρους του Πρωτοδικείου της γενικής αρχής του δικαιώματος δικαστικής προστασίας.

20 Πρώτον, το Πρωτοδικείο, απέχοντας να ερμηνεύσει τα έγγραφα που η αναιρεσείουσα απηύθυνε στην Επιτροπή στις 13 Ιουνίου, 13 Ιουλίου και 20 Ιουλίου 1994, διέπραξε διαδικαστική παρατυπία θίγουσα την αναιρεσείουσα. Με τα έγγραφα αυτά, η αναιρεσείουσα αξίωσε διευκρινίσεις σχετικά με την ανάλογη υπόθεση στην οποία είχε αναφερθεί η Επιτροπή. Κάλεσε επίσης την Επιτροπή να της διευκρινίσει αν είχε την πρόθεση να εξετάσει από κοινού τους δύο φακέλους, προκειμένου να μην παραβιαστούν τα δικαιώματα της υπερασπίσεως. Κατά την αναιρεσείουσα, αν το Πρωτοδικείο είχε λάβει υπόψη του τα εν λόγω έγγραφα θα ήταν σε θέση να αποφανθεί επί της σημασίας του εγγράφου της Επιτροπής της 13ης Ιουνίου 1994.

Δεύτερον, το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο σχετικά με τον χαρακτηρισμό του εγγράφου της Επιτροπής της 13ης Ιουνίου 1994. Απαντώντας σε καταγγέλλοντα, υπό την κάλυψη του άρθρου 6 του κανονισμού 99/63, ότι δεν έχει την πρόθεση να εξετάσει τον φάκελο του καταγγέλλοντος επειδή επέλεξε να εξετάσει κάποιον άλλο, επί του οποίου ο καταγγέλλων δεν μπορεί να ασκήσει κανέναν έλεγχο, η Επιτροπή κωλυσιέργησε. Παρόμοια πρόφαση δεν μπορούσε να θεωρηθεί ως λήψη θέσεως κατά την έννοια του άρθρου 175 της Συνθήκης. Η αναιρεσείουσα παραπέμπει συναφώς στις αποφάσεις της 15ης Ιουλίου 1970 στην υπόθεση 6/70, Borromeo κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1969-71, σ. 465), της 22ας Μαΐου 1985 στην υπόθεση 13/83, Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1985, σ. 1513), της 27ης Σεπτεμβρίου 1988 στην υπόθεση 302/87, Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1988, σ. 5615), και της 16ης Φεβρουαρίου 1993 στην υπόθεση C-107/91, ENU κατά Επιτροπής (Συλλογή 1993, σ. I-599).

2 Τρίτον, το Πρωτοδικείο κακώς έκρινε ότι η Επιτροπή θεώρησε εγκύρως ότι τα στοιχεία που είχε συλλέξει δεν δικαιολογούσαν το να δοθεί ευνοϊκή συνέχεια στην καταγγελία της αναιρεσείουσας. Συγκεκριμένα, σε αντίθεση προς όσα της επιβάλλει το άρθρο 6 του κανονισμού 99/63, η Επιτροπή δεν συνέλεξε κανένα στοιχείο πριν απευθύνει στην αναιρεσείουσα το έγγραφο της 13ης Ιουνίου 1994. Η καλύτερη περί αυτού απόδειξη είναι το γεγονός ότι η Επιτροπή αναφέρθηκε απλώς στην εξέταση άλλου φακέλου. Επέλεξε ένα ξένο επιχείρημα, χωρίς να προβεί στην εξέταση της καταγγελίας της αναιρεσείουσας.

3 Τέταρτον, το Πρωτοδικείο δεν καταδίκασε την παραβίαση της αρχής της κατ' αντιπαράθεση ακροάσεως εκ μέρους της Επιτροπής, εκτιμώντας ότι με το έγγραφο της 13ης Ιουνίου 1994 η Επιτροπή επικαλέστηκε λυσιτελώς παρεμφερή διαδικασία, τη στιγμή κατά την οποία οι εκπρόσωποι της Επιτροπής αρνήθηκαν να παράσχουν στην αναιρεσείουσα, μεταγενέστερα δε στο Πρωτοδικείο, έστω και την παραμικρή πληροφορία συναφώς.

4 Τέλος, πέμπτον, το Πρωτοδικείο παραβίασε διττώς τη γενική αρχή του δικαιώματος δικαστικής προστασίας. Αφενός, η ερμηνεία της βάσει του άρθρου 6 του κανονισμού 99/63 γνωστοποιήσεως ως προπαρασκευαστικής πράξεως, η οποία, πάντως, συνιστά λήψη θέσεως, στερεί την αναιρεσείουσα από κάθε ένδικο μέσο ενόσω η Επιτροπή δεν εκδίδει οριστική απόφαση. Αφετέ-

ρου, το Πρωτοδικείο κακώς έκρινε ότι η αναιρεσείουσα είχε το δικαίωμα να απαιτήσει την έκδοση οριστική αποφάσεως επί της καταγγελίας της, αποφάσεως η οποία, συνακόλουθα, μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως. Συγκεκριμένα, τίποτα δεν θα μπορούσε να εμποδίσει την Επιτροπή να εξακολουθήσει να αδρανεί.

Η αίτηση ανταναιρέσεως

25 Η Επιτροπή, πέραν του ότι αιτείται την απόρριψη της αιτήσεως αναιρέσεως, προβάλλει λόγο αρυόμενο από τη νομικώς πεπλανημένη καταδίκη της στα δικαστικά έξοδα.

26 Καταρχάς, η Επιτροπή εκτιμά ότι ο λόγος αυτός δεν μπορεί να κριθεί απαράδεκτος επειδή, δυνάμει του άρθρου 51, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου, η αναίρεση δεν μπορεί να αφορά αποκλειστικά και μόνο τον καταλογισμό και το ύψος της δικαστικής δαπάνης.

27 Κατά την Επιτροπή, σκοπός του άρθρου 51, δεύτερο εδάφιο, είναι να μην εξωθείται το Δικαστήριο στην έκδοση αποφάσεων με αποκλειστικό αντικείμενο την επιδίκαση των δικαστικών εξόδων. Αντίθετα, οσάκις η καταδίκη στα δικαστικά έξοδα δεν αποτελεί το μοναδικό επίδικο αντικείμενο, μπορεί να αμφισβητηθεί με την άσκηση αναιρέσεως. Κατά μείζονα λόγο, η ανωτέρω διάταξη δεν εφαρμόζεται οσάκις το Δικαστήριο οφείλει να αποφανθεί συνολικώς επί υποθέσεως στο πλαίσιο αιτήσεως αναιρέσεως και το ζήτημα των δικαστικών εξόδων εγείρεται από τον αναιρεσιβαλλόμενο.

28 Ακολούθως, επί της ουσίας, η Επιτροπή προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι την καταδίκασε στα δικαστικά έξοδα απλώς και μόνο διότι απέστειλε στην αναιρεσείουσα την κατά το άρθρο 6 του κανονισμού 99/63 γνωστοποίηση μόνο μετά την εκπνοή της προβλεπομένης στο άρθρο 175 της Συνθήκης προθεσμίας. Συγκεκριμένα, κατά την Επιτροπή, τα θεσμικά όργανα δεν υπέχουν καμία υποχρέωση τηρήσεως της εν λόγω προθεσμίας. Η μη τήρησή της συνιστά απλώς λόγο απαραδέκτου της προσφυγής κατά παραλείψεως. Επομένως, το Πρωτοδικείο όφειλε να εκτιμήσει, τουλάχιστον prima facie, το βάσιμο της προσφυγής κατά παραλείψεως, προτού της καταλογίσει τα δικαστικά έξοδα.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

Επί των τεσσάρων πρώτων λόγων αναιρέσεως

29 Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, διαπιστώνεται καταρχάς ότι το Πρωτοδικείο χαρακτήρισε βασίμως ως γνωστοποίηση, δυνάμει του άρθρου 6 του κανονισμού 99/63, το έγγραφο της Επιτροπής της 13ης Ιουνίου 1994 για τους προπαρατεθέντες στη σκέψη 14 λόγους.

30 Ακολούθως, υπενθυμίζεται ότι με την προαναφερθείσα απόφαση Gema κατά Επιτροπής, σκέψη 21, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι έγγραφο απευθυνόμενο στον καταγγέλλοντα και συνάδον προς τις προϋποθέσεις του άρθρου 6 του κανονισμού 99/63 συνιστά λήψη θέσεως κατά την έννοια του άρθρου 175, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης.

31 Επομένως, το Πρωτοδικείο ορθώς έκρινε ότι το έγγραφο της 13ης Ιουνίου 1994 έθεσε τέρμα στην απραξία της Επιτροπής και στέρησε του αντικειμένου της την ασκηθείσα από την αναιρεσείουσα προσφυγή κατά παραλείψεως.

32 Δεδομένου ότι ο δεύτερος λόγος είναι απορριπτέος, ο πρώτος, τρίτος και τέταρτος λόγος πρέπει να θεωρηθούν ως ανενεργοί. Πράγματι, ακόμη και αν υποτεθεί ότι αποδεικνύονται, δεν είναι ικανοί να αποδυναμώσουν τη διαπίστωση του Πρωτοδικείου ότι, με το έγγραφο της 13ης Ιουνίου 1994, η Επιτροπή έλαβε θέση κατά την έννοια του άρθρου 175 της Συνθήκης.

Επί του πέμπτου λόγου (παραβίαση της γενικής αρχής του δικαιώματος δικαστικής προστασίας)

33 Πρέπει να διαπιστωθεί ότι, εκτιμώντας ότι η δυνάμει του άρθρου 6 του κανονισμού 99/63 γνωστοποίηση συνιστούσε λήψη θέσεως μη δυναμένη να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως, το Πρωτοδικείο δεν παραβίασε την αρχή του δικαιώματος δικαστικής προστασίας.

34 Κατά πάγια νομολογία, όταν πρόκειται για πράξεις ή αποφάσεις λαμβανόμενες κατόπιν διαδικασίας η οποία περιλαμβάνει περισσότερα στάδια, ιδίως με την περάτωση εσωτερικής διαδικασίας όπως η προβλεπόμενη στον κανονισμό 99/63, πράξη δυνάμενη να προσβληθεί συνιστά καταρχήν μόνον το μέτρο το οποίο καθορίζει οριστικώς τη θέση της Επιτροπής ή του Συμβουλίου κατά το πέρας της εν λόγω διαδικασίας και όχι το ενδιάμεσο μέτρο, σκοπός του οποίου είναι η προετοιμασία της τελικής αποφάσεως (απόφαση της 11ης Νοεμβρίου 1981 στην υπόθεση 60/81, IBM κατά Επιτροπής, Συλλογή 1981, σ. 2639, σκέψη 10). Η γνωστοποίηση δυνάμει του άρθρου 6 του κανονισμού 99/63 πρέπει να θεωρηθεί ότι συνιστά, κατά την έννοια της νομολογίας αυτής, προπαρασκευαστική πράξη.

35 Επομένως, καίτοι ο καταγγέλλων δεν μπορεί να ασκήσει ένδικη προσφυγή κατά της εν λόγω γνωστοποιήσεως, εντούτοις, δικαιούται, δυνάμει του άρθρου 6 του κανονισμού 99/63, να υποβάλει εγγράφως τις τυχόν παρατηρήσεις του επ' αυτής. Πράγματι, η ενδιάμεση αυτή φάση της διοικητικής διαδικασίας ενώπιον της Επιτροπής αποσκοπεί στην προστασία των δικαιωμάτων του καταγγέλλοντος προς τον οποίο δεν μπορεί να απευθυνθεί μια δυσμενής απόφαση χωρίς να του δοθεί η δυνατότητα να υποβάλει τις παρατηρήσεις του επί των λόγων στους οποίους η Επιτροπή στήριξε την απόφασή της.

36 Επιπλέον, σε αντίθεση προς την άποψη της αναιρεσείουσας, η Επιτροπή δεν εξουσιοδοτείται με τον τρόπο αυτό να εξακολουθήσει να αδρανεί. Πράγματι, με τη λήξη της φάσεως αυτής της διαδικασίας, η Επιτροπή οφείλει είτε να κινήσει διαδικασία κατά του προσώπου εκείνου που αποτελεί αντικείμενο της καταγγελίας — διαδικασία στην οποία μπορεί να μετάσχει, δυνάμει του άρθρου 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 και του άρθρου 5 του κανονι-

σμού 99/63, ο καταγγέλλων — είτε να λάβει οριστική απόφαση περί απορρίψεως της καταγγελίας, δυνάμενη να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως ενώπιον του κοινοτικού δικαστή. Στο πλαίσιο της προσφυγής αυτής, ο καταγγέλλων μπορεί να επικαλεστεί τις ενδεχόμενες παρατυπίες των προπαρασκευαστικών της τελικής αποφάσεως πράξεων (βλ. προαναφερθείσα απόφαση IBM κατά Επιτροπής, σκέψη 12).

37 Εξάλλου, πρέπει να παρατηρηθεί ότι η, σύμφωνα με τις αρχές περί χρηστής διοικήσεως, οριστική απόφαση της Επιτροπής απαιτείται να ληφθεί εντός εύλογης προθεσμίας αρχομένης από τη λήψη των παρατηρήσεων του καταγγέλλοντος.

38 Σε περίπτωση κατά την οποία η Επιτροπή είτε δεν κινεί διαδικασία κατά του προσώπου το οποίο αποτέλεσε αντικείμενο της καταγγελίας είτε δεν λαμβάνει οριστική απόφαση εντός εύλογης προθεσμίας, ο καταγγέλλων μπορεί να επικαλεστεί τις διατάξεις του άρθρου 175 της Συνθήκης για να ασκήσει προσφυγή κατά παραλείψεως. Πράγματι, το γεγονός ότι ο καταγγέλλων άσκησε ήδη προσφυγή κατά παραλείψεως προκειμένου να επιτύχει τη δυνάμει του άρθρου 6 του κανονισμού 99/63 γνωστοποίηση ουδόλως τον εμποδίζει να ασκήσει στη συνέχεια νέα προσφυγή κατά παραλείψεως με διαφορετικό αντικείμενο. Στην περίπτωση αυτή, αν η Επιτροπή δεν ενήργησε εγκαίρως, διατρέχει τον κίνδυνο να καταδικαστεί, λόγω της απραξίας της, στα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε ο καταγγέλλων.

39 Εξάλλου, πρέπει να υπομνησθεί ότι είναι πάντοτε εφικτό σε μια επιχείρηση, η οποία εκτιμά ότι ζημιώνεται από θίγουσα τον ανταγωνισμό συμπεριφορά, να επικαλεστεί ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, ιδίως οσάκις η Επιτροπή αποφασίζει να μη δώσει ευνοϊκή συνέχεια στην καταγγελία της, τα δικαιώματα που αντλεί από τα άρθρα 85, παράγραφος 1, και 86 της Συνθήκης, τα οποία παράγουν άμεσα αποτελέσματα στις μεταξύ ιδιωτών σχέσεις (βλ. απόφαση της 30ής Ιανουαρίου 1974 στην υπόθεση 127/73, BRT και SABAM, Συλλογή τόμος 1974, σ. 35, σκέψη 16).

40 Κατόπιν αυτού, ο αρυόμενος από την παραβίαση της γενικής αρχής του δικαιώματος δικαστικής προστασίας πέμπτος λόγος είναι αβάσιμος.

41 Δεδομένου ότι κανένας από τους λόγους που επικαλέστηκε η αναιρεσείουσα δεν μπορεί να γίνει δεκτός, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί της αιτήσεως ανταναιρέσεως

42 Χωρίς να είναι αναγκαία η απόφανση επί του παραδεκτού της ανταναιρέσεως της Επιτροπής, η οποία περιορίζεται στον καταλογισμό των δικαστικών εξόδων, πρέπει να διαπιστωθεί ευθύς εξαρχής ότι η εν λόγω ανταναίρεση είναι αβάσιμη.

43 Πράγματι, η Επιτροπή έλαβε θέση στις 13 Ιουνίου 1994, ήτοι περισσότερο από δύο μήνες μετά την προβλεπόμενη στο άρθρο 175 της Συνθήκης προθεσμία και μετά την άσκηση της προσφυγής, γεγονός που προκάλεσε άσκοπα έξοδα στην αναιρεσείουσα, το πρώτο έγγραφο της οποίας προς την Επιτροπή φέρει ημερομηνία 3 Αυγούστου 1992 (απόφαση της 24ης Νοεμβρίου 1992 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-15/91 και C-108/91, Buckl κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. I-6061, σκέψη 33).

Επί των δικαστικών εξόδων

44 Δυνάμει του άρθρου 122, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, όταν η αίτηση αναιρέσεως απορρίπτεται ως αβάσιμη, το Δικαστήριο αποφαίνεται επί των δικαστικών εξόδων. Όπως προκύπτει από το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, καταρχάς, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρξε σχετικό αίτημα του αντιδίκου, ακολούθως δε, αν οι ηττηθέντες διάδικοι είναι περισσότεροι του ενός, το Δικαστήριο αποφασίζει για την κατανομή των εξόδων. Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας, το Δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει ότι οι διάδικοι φέρουν, έκαστος, τα δικαστικά έξοδά του σε περίπτωση μερικής ήττας τους.

45 Επειδή τόσον η αναιρεσείουσα όσο και η Επιτροπή ηττήθηκαν ως προς τις αξιώσεις και τους λόγους που προέβαλαν, πρέπει καθεμιά τους να φέρει τα έξοδά της.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει τις αιτήσεις αναιρέσεως και ανταναιρέσεως.

2) Η Guérin automobiles και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους.

Rodríguez Iglesias Mancini Moitinho de Almeida

Murray Κακούρης Kapteyn

Gulmann Edward Puissochet

Hirsch Jann Ragnemalm Wathelet

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 18 Μαρτίου 1997.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος

G. C. Rodríguez Iglesias